

Täiskasvanud puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeks eraldatud vahendite kasutamisest Palupera vallas aastatel 2005 – 2007.

Riigikogu poolt võeti 2004 aastal vastu seadusemuudatused, mille jõustumisega aprillist 2005 muudeti oluliselt hooldajatoetuse maksmise põhimõtteid puuetega inimeste hooldajatele. Nüüd otsustati hooldajatoetuste vahendid anda üle omavalitsusele iseseisvate otsuste tegemiseks puudega inimeste toimetuleku tagamiseks, kuna järelvalvet hooldamise tegeliku teostamise üle teostab ikkagi samas kohalik omavalitsus ja pensioniametil puudub ülevaade hooldatavuse üle. Eelnev kord võimaldas riigil maksta hooldajatoetust igale raske või sügava puudega inimese hooldajale. Tegelik olukord kujunes aga selliseks, et sõltumata abivajaduse suuruselt, taotlesid kõik raske ja sügava puudega inimesed endale hooldaja, kellele seni riik oli maksnud toetust (240 või 400 krooni kuus). Tööealiste hooldajate eest tasuti ka sotsiaalmaks.

Hooldusvajaduse või täiendava abi väljaselgitamiseks viidi läbi EGGA (Eesti Gerontoloogia ja Geriaatria Assotsiatsiooni) poolt väljatöötatud hindamisinstrumendi abil hindamine kõigile meile teadaolevatele puuetega inimestele. Hinnatud sai vallas sügava ja raske puudega inimesi kokku 124 . Hiljem on hindamisvajadusi veel lisandunud. Täiendav toetus on mõeldud osaliselt teenuste eest tasumise katmiseks, mida kohalik omavalitsus ei suuda tagada puudega inimesele (transport, ravimid, invaabivahendid, hooldusvahendid ja kulutused abistajale). Täiendava toetuse saamisel tasub puudega inimene ise selliste teenuste eest.

Vallavalitsus võib määrata ning maksta 18 –aastase ja vanema inimeste teovõimelisele hooldajale või eestkostjale hooldajatoetust kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kehtestatud tingimustel ja korras. Hooldajatoetust ei maksta isikule, kellele endale on määratud puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel raske või sügav puue.

Palupera Vallavolikogu võttis vastu määruse 12.04.2005 nr.1-1/05/8 hooldajatoetuse ja puudega inimese täiendava sotsiaaltoetuse määramise ja maksmise korra, mis hakkas kehtima alates 01.04.2005.a. ning mille alusel võetakse vastu siiani vastavaid otsuseid eraldatud vahendite olemasolu korral. Määrusest nähtub, millised on tingimused toetuse saamiseks ja samuti kellel on kohustused lähtuvalt perekonnaseadusest aidata oma lapsi , abikaasasid, vanemaid ,vanavanemaid jne.

Määrus on kättesaadav Palupera valla veebilehel, raamatukogudes ning ka vallavalitsuses.

Toetusteks makstavad vahendid eraldatakse riigieelarvest eelarveaastaks. Igal eelarveaastal vaadatakse üle hooldatavate ja täiendavate toetuste saajate hindamisinstrumendid.

Palupera vallas makstakse sügava puudega hooldajale 400 krooni kuus ja raske puudega inimese hooldajale 240 krooni kuus. Täiendavate toetuste summad on samad nii sügava kui ka raske puudega inimesele.

Kui inimesel puue muutub, siis teostatakse uus hindamine ja otsustatakse järgnev vajadus. Puuetega inimeste hulgas on väga palju vanu inimesi, kellele on määratud tähtajatu puue. Kui

määratud puue ei vasta tervises seisundile, siis tekib vajadus VEK-ile teha uus taotlus uue puude taotlemiseks.

Palupera vallale eraldati 2005 aastaks riigieelarvest sihtotstarbeliseks kasutamiseks hooldajatoetuse ja teenuste eest maksmiseks 332 000 krooni.

2005.a. veebruarikuu seisuga anti meile maavalitsuse arvel olnud 38 hooldatavat inimest üle. Kulutusi oli kokku alates 01.04.05.a. aasta lõpuni 155 798 krooni . Hindamise käigus selgus aga ,et hooldaja abi vajas 38 inimese asemel hoopiski üle 60 inimese. Lisaks sellele tuli kohalikul omavalitsusel samadest vahenditest tasuda ka sotsiaalmaks, mis oli kokku aastas 85 932 krooni (ühe hooldaja eest 231 krooni kuus). 2005 aastal jätkus ka vahendeid täiendava sotsiaaltoetuse maksmiseks 60-le puudega inimesele tema igapäevakulutuste katteks summas 90 270 krooni.

2006 aastaks eraldati riigieelarvest 454 000 krooni . Lisaks eraldas Palupera Vallavolikogu 50 000 krooni lisa valla reservfondist, kuna raha ei jätkunud enam novembrikuu ja detsembrikuu makseteks. Kokku maksti hooldajatoetuseks 136 932 krooni aastas, sotsiaalmaksu 126 126 krooni (iga hooldaja kohta kuus 462 krooni, olenemata hooldatavate arvust). Olid ka kulutused sotsiaalhoolekandeteenusele summas 13 600 krooni ja täiendavateks sotsiaaltoetusteks puuetega inimestele maksti 228 075 krooni. Hooldatavaid oli 2006 aastal kokku 54 inimest.

2007 aastaks eraldati riigieelarvest sihtotstarbeliseks kasutamiseks puuetega inimestele hooldajatoetuste ja teenuste toetuste maksmiseks 239 400 krooni. Nagu näha on vähenenud meile eraldatud raha summa tunduvalt. Seoses sellega tekib vallavalitsusel raskusi täiendavate toetuste maksmisega.

Käesoleva aasta 2 kuuga on kulunud hooldajatoetuse maksmiseks 18 480 krooni , hooldajate eest on makstud sotsiaalmaksu 20 715 krooni (iga hooldaja eest nüüd 660 krooni kuus), täiendavat sotsiaaltoetust maksti ainult sügava puudega inimestele summas 11 200 krooni. Seega ei jätku vallavalitsusel kindlasti vahendeid täiendavate toetuste maksmiseks. Arvestuse kohaselt peaks raha jätkuma ainult hooldajatele hooldajatoetuse maksmiseks ja sügava puudega inimestele täiendava toetuse maksmiseks. Suur osa puuetega inimestele eraldatud vahenditest kulub hooldajate eest sotsiaalmaksu tasumiseks, mis tuleb tasuda samadest vahenditest.

Jääb loota, et riigieelarvest eraldatakse lisafinantse puuetega inimestele toetuste maksmiseks. Siis saame ka jätkata täiendavate toetuste maksmist.